І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV Ч. 152. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го СЕРПНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 9, 1957 No. 152 VOL. LXIV

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА ПРИЙНЯТИЙ У СЕНАТІ 72 ГОЛОСАМИ ПРОТИ 18

Вашингтон. — Під час голосування, проведеного в Сенаті в середу 7 серпня увечорі прийнято великою більшістю голосів запропонований урядом законопроєкт про громадянські права включно з оспорюваною представниками уряду і судівництва клявзулею про суди присяжних, що мали б судити тих, які перешкоджують у здійснюванні права на голосування негрів на півдні ЗДА. Законопроєкт прийнято 72 голосами проти 18. За ним голосувало 43 республіканці і 29 демократів і проти нього 18 демократів (крім сен. Морза з Ореґону всі представники південних стейтів). За прийняттям законопроєкту голосувало навіть п'ять демократів із півдня, дотеперішніх завзятих його противників. Додана Сенатом до законопроєкту поправка ґарантує встановлювання судів присяжних за порушення і зневагу федеральних судових наказів про забезпеку права голосування негрів. Після оконечного прийняття законопроєкту про громадянські права Сенатом текст його мусітиме бути узгіднений з текстом урядового проєкту, прийнятого Палатою Репрезентантів. В політичних колах сподіваються, чи Палата Репрезентантів узгіднить свій текст із поправками Сенату і введе до нього поправку про суди присяжних. Передбачають, що в кінцевому висліді президент Айзенгавер змінить своє неґативне ставлення до введених Сенатом поправок і затвердить переданий йому до підпису ухвалений і Палатою Репрезентантів і Сенатом законопроєкт, не зважаючи на свій дотеперішній спротив і на закиди департаменту юстиції, що поправка про встановлення судів присяжних за кримінальну зневагу закону про цивільні права перешкоджуватиме у процедурах Найвищого Суду й Федерального Апеляційного Суду. На своїй пресовій конференції, що відбулася в середу рано, президент Айзенгавер повторив свої загальні заперечення проти сенатських поправок, але відмовився говорити про конкретні подробиці цих поправок, заявляючи, що треба вичекати на оконечний вислід дебат і голосувань у Конґресі.

Секретар праці проти поправок в законопроєкті про громадянські права

Бостон, Массачусетс. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл промовляв на річній конвенції Массачусетської Федерації Праці і заявив, що Конґрес винен в тому, що ухвалені такі поправки до урядового законопроєкту про охорону громадянських прав, які зовсім спотворили той законопроєкт. Мічелл виступив проти тієї поправки в Сенаті, згідно з якою порушників закону про громадянські права мали б судити не звичайні федеральні суди, тільки суди присяжних. Одночасно секретар праці виступив і проти об'єднань робітничих організацій, бо тоді настали б клопоти і для самих робітників. Мічелл не сказав, кого має на думці, але з його промови можна догадуватися, що він думає про те об'єднання робітничих спілок, до якого змагав провідний діяч Братства Шоферів Джеймс Р. Гоффа, який при допомозі ракетерів хотів здобути вплив на робітників-транспортовців в місті Ню Йорку і околиці.

МекЕлрой найменований на секретаря оборони

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер 7-го серпня найменував 52-річного президента фабрики мила „Проктер енд Ґембел" Ніла Г. МекЕлроя з Сінсінаті, Огайо, на секретаря оборони. Номінацію негайно вислано до Сенату на затвердження, і є надія, що Сенат її затвердить ще на цій сесії. Айзенгавер заявив, на пресовій конференції, що новий секретар оборони є „одним із найздібніших осіб в цій країні". МекЕлрой закінчив Гарвардський університет і почав свою кар'єру в цій фабриці від відділу оголошень, дійшовши до становища її президента. В 1956 році він був найменований на голову Виховної Конференції при Білому Домі і за цю працю дістав був високу похвалу від Айзенґавера. Покищо теперішній секретар Чарлз Е. Вилсон залишиться на своєму становищі впродовж одного місяця, а МекЕлрой буде в тому часі ознайомлюватися з працею на новому пості. Платня МекЕлроя виносила 285,000 долярів річно, а тепер як секретар оборони діставатиме 25,000 на рік. Він є власником акцій в різних фірмах, які мусітиме продати згідно зі звичаєм, щоб, роблячи федеральні контракти, не мав нагоди підтримувати ті фірми, яких він є співвласником.

АЙЗЕНГАВЕР СТАВИТЬСЯ СПОКІЙНО ДО СВОЇХ ПОЛІТИЧНИХ КРИТИКІВ

През. Айзенгавер під час своєї прес. конференції

Вашингтон. — Президент Айзенгавер на пресовій конференції 7-го серпня заявив, що він мусить оцінювати своїх політичних критиків із філософічним спокоєм, хоч вони закидають нездібність стояти у проводі держави. Президент пригадав журналістам, що писала преса про генерала Вашингтона під час другої каденції в Білому Домі. „Коли я порівнаю закид слабкости і непослідовности на мою адресу з тим, що закидали тій людині, яка є найбільшою у всьому англосаському світі — Джорджові Вашинґтонові, то можу з філософічним спокоєм приймати критичні завваги про мене", — заявив Айзенгавер. Айзенгаверові закидали демократи, що він обороняє законопроєктів, змісту яких не знає; що приймає подарунки, яких не повинен приймати, що інакше говорить, а що інше робить; що змінює своє становище; що найменовує нездібних людей на відповідальні становища і т. п. Президент пригадав, що ще гірше писала преса про великого Вашинґтона в роках 1789-1797, як це видко з цих цитатів, які Президент наводив із преси з кінця 18-го віку. З інших справ Айзенгавер порушив ще такі проблеми. Разом із секретарем рільництва Бенсоном Президент підготовляє новий законопроєкт, щоб позбутися надвишки харчових запасів, які є в урядових складах. Президент поновив свій заклик до Конґресу, щоб змінив іміґраційний закон та щоб тимчасові мадярські іміґранти могли дістати право громадянства в цій країні. Айзенгавер заявив, що його дружина видужує після операції, і що цей процес видужування відбувається, згідно з заявою лікарів, нормально.

Збільшено на 7 відсотків оплату за перевіз товарів залізницями

Вашинґтон. — Міжстейтова Торговельна Комісія дала дозвіл збільшити оплату за перевіз товарів тягаровими поїздами. Це збільшення оплати обов'язуватиме 15 днів після того, як залізниці про це повідомлять населення. Східні і західні залізничі лінії зможуть збільшити оплату за перевіз товарів товаровими поїздами на 7 відсотків, а південні залізниці тільки на 4 відсотки. Комісія відкинула домагання залізниць на більше збільшення оплат, яке мало б поліпшити фінансовий стан залізниць, і дозволила тільки на таку підвишку оплат, яка є конечно потрібна. Але комісія залишила можливість дальшого збільшення оплат, якщо кошти залізничого руху будуть і надалі збільшуватися. Залізниці домагалися, щоб оплату за перевіз товарів в Східніх і Західніх стейтах збільшити аж на 22 відсотки, а в південних стейтах на 15 відсотків. Представники залізниць не є вдоволені з цього збільшення оплат.

Два підводні човни зударилися під водою

Ню Лондон, Коннектикат. — Команда Атлантійської Фльоти повідомляє, що два підводні човни „Таск" і „Коблер" зударилися під водою під час вправ у віддалі 100 миль від Атлантик Ситі, Н. Дж. На кожному з цих човнів було по 74 моряків і 8 офіцерів, але ніхто з членів залоги не був пошкоджений. Обидва човни могли самі вернутися до своєї бази в Ню Лондоні, де ведеться слідство в справі цього зудару. Пошкоджений є підводний човен „Таск", якого знищені є періскоп і радаровий прилад. Але ці пошкодження є незначні. Команда фльоти не подала, на якій глибині відбувся цей зудар.

ВИКРИТО НОВУ СЕНСАЦІЙНУ СОВЄТСЬКУ ШПИГУНСЬКУ АФЕРУ В АМЕРИЦІ

ЗААРЕШТОВАНИЙ РУДОЛЬФ АБЕЛЬ, НЕЗАМІТНИЙ МАЛЯР-ФОТОГРАФ В БРУКЛИНІ, ВИЯВИВСЯ ПОЛКОВНИКОМ СОВЄТСЬКОЇ РОЗВІДКИ ТА ПРОВІДНИКОМ СОВЄТСЬКОЇ ШПИГУНСЬКОЇ СІТКИ В ЗДА

Ню Йорк. — 7-го серпня повідомлено про заарештування ще 21-го червня ц. р. полковника совєтської розвідки 55-річного Рудольфа Івановича Абеля, якого оскаржують в керуванні совєтською шпигунською сіткою. Його арештовано в Ню Йорку і перевезено до табору для небажаних чужинців в МекАллені, Тексас, звідки його мали депортувати. Та пізніше виявилося, що Абель був „клясичним шпигуном", який прибув до ЗДА ще в 1948 р., і в Бруклині відкрив фотографічну студію, де працював нібито як „мистець"-фотограф, — в дійсності збирав секретні відомості про атомову зброю та збройні сили ЗДА. Абель відомий був під прізвищем „Марк" серед шпигунської сітки і вживав також прізвища — „Еміль Ґольдфус". Під час арештування він був замельдований в готелі як „Мартин Коллінс". В суді відомі ще чотири прізвища співпрацівників Абеля: Рейно Гейгенен, Александер М. Коротков, Михайл Сврін і Віталій Г. Павлов. Викриття шпигунської сітки під проводом Абеля сталося саме в пору, бо його мали вже депортувати за неґальний перехід кордону ЗДА. В своїй фотографічній студії шпигун фотографував секретні відомості, робив із них мікрофільми та пересилав їх до Москви. Абель із своїми спільниками робив дірки в монетах, олівцях ковтках та інших малих предметах і в ті діри вкладав мікрофільми для висилки за кордон. Ця шпигунська сітка послуговувалася і короткохвилевою надавчою радіостацією, при допомозі якої діставала інструкції і передавала інформації закордон. — Коли іміґраційні аґенти заарештували були в червні Абеля в готелі „Летем" при 28 Східній вулиці в Ню Йорку, ще не було відомо про його шпигунську діяльність, бо про неї виявило аж пізніше слідство. Досі ще немає повідомлення про те, чи діяльність Абеля була пов'язана з шпигунською сіткою Джека і Мири Соболів та Джекоба Албама, які призналися до шпигунства, і яких можуть судити вже 9-го серпня.

ХРУЩОВ У СХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ

Перший секретар Комуністичної партії СС прибув разом з Мікояном до Східньої Німеччини, щоб, як кажуть, обговорити з провідниками німецької компартії новий совєтський плян сепаратного миру й утривалення розподілу Німеччини. На фото: Хрущов (праворуч) у Східньому Берліні разом з Вальтером Ульбріхтом, провідником східньо-німецьких комуністів.

ЗОРІН МАЄ ДАЛЬШІ „СУМНІВИ" ЩОДО ЗАХІДНЬОГО ПЛЯНУ КОНТРОЛІ ЗБРОЄННЯ

ПРЕЗИДЕНТ ПІДКРЕСЮЄ, ЩО ЦЕЙ ПЛЯН ПОТРІБНИЙ ДЛЯ СТВОРЕННЯ „ВЗАЄМНОГО ДОВІР'Я"

Лондон. — У дальшому ході Лондонської конференції роззброєння, совєтський делеґат Валеріян Зорін продовжував в середу 7 серпня ц. р. ставити запити, які вияснювали б його „сумніви" щодо предложеного Заходом широкого пляну міжнародної системи контролі. Він запитав — чи Захід ставиться до свого пляну контролі незалежно від інших проблем роззброєння, чи в'яже його з припиненням атомових досвідів. — Герольд Стассен негайно відповів, що одно з одним тісно пов'язане. При цій нагоді Стассен знову підкреслив потребу підписати такий найперший договір, який проломостив би шлях дальшому договорові про дійсне роззброєння. Захід ставить на перше місце конечність встановлення міжнародної контрольної системи, при чому, погоджуючись на припинення дальших експериментальних вибухів атомових і водневих бомб, настоює, щоб водночас припинити продукцію ядрового матеріялу для військових цілей. Совєти ж весь час домагаються проголошення припинення найменше на три роки всяких експериментальних вибухів, незалежно від усіх інших справ, пов'язаних з роззброєнням.

Президент Айзенгавер на своїй пресовій конференції в минулу середу 7 ц. м. підтримав цей плян, повторивши те саме, що день раніше заявив був державний секретар Доллес, а саме, що така контроля потрібна для встановлення неіснуючого тепер довір'я в міжнародній атмосфері. Після того, казав Президент, роззброєння прийде „автоматично". Водночас Президент пояснив, що в той плян не включено всіх заморських американських баз тому, що треба би узгіднити це „з десятками" різних держав, що є дуже складна проблема, та що треба би взяти під увагу також совєтські бази в комуністичному Китаї. Якщо Совєти прийняли б теперішню західню пропозицію — казав Президент — то „це був би найбільший промінь надії, який з'явився на темній сцені відколи я ввійшов до Білого Дому"..

Ґомулка обіцює поправу економіки — за 15 років

Варшава. — Комуно-польський уряд заповів, що „небавком" буде оприлюднений 15-річний господарський плян, що його розпочали виготовляти фахівців, і що та 15-річка заступить теперішню 5-річку. Все ж, це „небавком" не буде скорше, як десь з початком 1959 року, бо виготовлювання того пляну передбачено на весь теперішній і наступний роки, а розпочатись має ця 15-річка від 1січня 1961 року. Покищо заповіджено тільки, що в новому господарському пляні візьметься під увагу повну децентралізацію промислу за совєтським зразком. У Варшаві буде збережений тільки центральний координаційний осередок. Заповівши польським громадянам поправу ситуації — у 1976 року, себто з закінченням 15-річного пляну санації польського народного господарства, пляну, якого ще нема, покищо заявлено робітникам, що вони не мають навіть що думати про підвишку заробітніх платень, поки не буде збільшена продукція їхніх варстатів праці. Пальський уряд хоче взоруватись на юґославському способі, як зробити фабрики самовистачальні. Тим часом у Польщі дійсна поправа настала тільки на хліборобському відтинку: вна слідку проголошеної урядом свободи хліборобів, що вони можуть вибірати приватну господарку, чи колгосп, число колгоспів в Пальщі впродовж одного року стопніло з 10,000 до 1,500.

Москва „обурена" збомбардуванням Гірошіми в 1945 р.

Москва. — У вівторок 6-го серпня ц. р. минуло якраз 12 років з того дня, як з американського літака скинено вперше в історії світу атомову бомбу на японське місто Гірошіму. Цю нагоду використав совєтський уряд для нової пропаґандивної комедії, повної фальшу й облуди. Користаючи з перебування в совєтській столиці тисячів совєтської і різно-національної закордонної молоді, совєтські пропаґандисти зробили на майдані Манєжная площадь велике збіговище, на якому не було вже криків „мір" і „дружба", тільки „Геть з атомовою війною" і „Ніколи більше Гірошіма". Совєтська преса вперше виступила з гострим „натавруванням" тодішнього скинення атомової бомби на Гірошіму, дармащо тоді Москва використала була американську воєнну перемогу над Японією та приспішений двома атомовими атаками кінець війни — задля пограбування Японії. Пропаґандивне віче в Москві з приводу тих роковин заскочило самих його учасників і вийшло дуже мляво — повідомляють кореспонденти.

ХРУЩОВ ПРИБУВ ДО БЕРЛІНУ НА ПОМІЧ НІМЕЦЬКИМ КОМУНІСТАМ

Берлін. — Нікіта Хрущов, перший совєтський віце-премієр Анастас Мікоян, міністер закордонних справ Андрей Громико і сім інших совєтських верховодів прилетіли в середу 7серпня ц. р. з Москви на летовище Шенефельд у Східній Німеччині, звідкіля поїздом приїхали до Східнього Берліну. Після того, як східньо-німецький, призначений Москвою прем'єр Вальтер Ульбріхт розцілував Хрущова (чим, як зауважують закордонні кореспонденти — грубий московський диктатор був очевидячки заскочений) Хрущов виголосив коротку промову, в якій заявив, що мир і безпека Европи „залежні від німецько-совєтської приязни". Щоб не було ніяких сумнівів, яких-то німців Хрущов має на увазі, він додав безпосередньо після того буквально: „Тому-то совєтський нарід надзвичайно високо цінує заходи уряду і всіх проґресивних сил Німецької „Демократичної" Республіки, щоб зберігати і скріплювати німецько-совєтську приязнь". В дальшому, Хрущов заатакував знову західньо-німецьких лідерів за „воскрешування мілітаризму", однак не назвав ні одного призвища західньо-німецьких державних мужів. Він закликав до „єдности в соціялістичному таборі", яка потрібна „для перемоги над імперіялістами". Заявивши на кінці своєї промови, що Совєти в цілості підтримують цілі й пляни німецьких комуністів, Хрущов поїхав відкритим автом вулицями східнього Берліну до колишнього палацу Гогенцоллернів, в якому житиме тиждень, як гість східньо-німецького уряду. Закордонним журналістам дозволили ще взяти участь в отому вуличному поході, після чого виключено їх від усякого дальшого контакту з Хрущовим й іншими совєтськими делеґатами. Офіційно заповіджено, що Хрущов відвідає 81-річного „президента" Східньої Німеччини Вільгельма Піка та що в четвер, 8 серпня почнуться між совєтськими і німецькими комуністами ділові розмови. За першими коментарями західніх кореспондентів з Берліну, виступ Хрущова на самому початку його відвідин у Східньому Берліні розвіяв надії західніх німців і західніх держав, наче б Москва дивилась на Східню Німеччину тільки як на предмет торгу, що його в кожній хвилині може виректись за відповідно високу ціну. Хрущов, мовляв, дав недвозначно пізнати, що Москва бачить в Східній Німеччині засіб боротьби за владу в самій Німеччині і в німецькому народі і тому підтримує німецьких комуністів всіми можливими способами, як ворогів теперішньої Німецької федеративної Республіки.

Тіто передбачує поважні зміни в сателітних країнах

Београд. — Тіто й інші юґославські учасники минулотижневої зустрічі в Румунії із Тітом і його прибічниками винесли з отих розмов враження, що в найближчому часі треба очікувати в усіх сателітних країнах поважних змін. Вони вважають — твердять закордонні обсерватори й кореспонденти закордонних газет у Београді, — що у Москві дійсно прийнято інший курс у відношенні до сателітних країн, які дістануть куди більшу свободу рухів, ніж її мали до цього часу. Хрущов мав це заявити комуно-чеським комуністам, а цього тижня має заманіфестувати це в Східній Німеччині. Юґославські комуністи не виключають, що в Альбанії, чи в Болгарії, де сидять давні „сталіністи", залишаться ще якийсь час ці давні верховоди, але вони — за приказом Москви — вестимуть іншу, приємнішу для Юґославії, політику — твердять люди з оточення Тіта. Також поважних змін очікується в самій Москві. Тіто переконаний, що Булґанін остаточно відсунений у тінь, за кару за своє вагання під час останньої кризи на Кремлі. Тіто тієї самої думки, що й різні закордонні часописи, що совєтським прем'єром стане Анастас Мікоян.

250,000 молоді вислано збирати врожай на цілинних землях

Як повідомляє московська „Правда" з 3 серпня, за прикладом попередніх років, уже виїхало збирати врожай на цілинних землях Казахстану і Сибіру 250,000 молоді України, Білоруси та інших совєтських республік. Це переважно студенти високих шкіл, бюрові службовці та технічні робітники-трактористи, комбайнери та ін. Виїзд на збирання врожаю — ніби добровільний, але комсомольцям за відмову виїхати загрожує звільнення з комсомолу, а для безпартійної молоді це може бути зв'язане з великими неприємностями на місці служби.

В АМЕРИЦІ

● **З Білого Дому** повідомляють, що президент Айзенгавер і його дружина прийматимуть англійську королеву Єлисавету II і її чоловіка князя Единбурзького не в „Блер домі", як це звичайно буває під час візити чужих голов держав в Вашинґтоні, тільки в Білому Домі, бо вони обидвоє є приятелями Айзенгаверів. Айзенгавер і його дружина були гістьми в батька королеви короля Юрія VI і мешкали в Букінґгемському палаці. Королева прийняла запрошення на візиту в ЗДА, яка має відбутися в жовтні цього року.

● **Професор** Пенсилвенійського університету Вільям Арнолд промовляв на зборах Американського Товариства Професіоналістів і передбачав, що в 2000-му році число годин праці в тижні становитиме тільки 20, бо внаслідок механізації зменшиться запотребування на працю людських рук.

● **Брат Президента** д-р Мілтон С. Айзенгавер перебуває на 4-денній візиті в Мехіко. З ним є і асистент секретаря стейту для внутрішньо американських справ д-р Рой Риботтом. Вони конферували з мехіканським президентом Адольфом Руїз Кортінесом, якому передали привіт від президента Айзенгавера, та відбули пресову конференцію з мехіканськими журналістами і закордонними кореспондентами.

● **Стейтовий уряд здоров'я** повідомляє, що в горішній частині нюйоркського стейту між сезоновими закордонними робітниками появилася недуга азійської інфлюенци. На цю інфлюенцу захворіло 30 робітників із 100, які живуть в окремому таборі. Цей табір знаходиться недалеко міста Обирн, Н. Й.

● **Департамент оборони** повідомляє, що в 1956 року в автових катастрофах згинуло 1,814 вояків, а 17,846 було поранених. Ці катастрофи сталися під час кінців тижня, коли вояки виїжджають додому, відбуваючи довші подорожі вночі, „коли вони повинні спати".

● **В неділю 11-го серпня** буде дійсна „злива метеорів", і якщо не буде захмарення, то голим оком можна буде бачити 30 метеорів впродовж однієї години. Ці спадаючі метеори — це частинки комети.

● **Федеральний суддя** в Питсбурґу, Па., Воллес С. Ґурлі вирішив, що нижчий суд має право заборонити робити фотографії в суді. Найвищий Суд ЗДА відмовився зайняти становище в цій справі.

У СВІТІ

● **Католицька Церква** в комуністичному Китаї зазнає таких самих переслідувань і різних експериментів, як у більшості комуністичних країн у світі. У Пейпінґу під авспіціями уряду відбувся недавно з'їзд „патріотичних католиків", які вислали „протест" до Папи проти здоґадного „легковаження Ватиканом інтересів Католицької Церкви в Шанґаї". Суть у тому, що вірні Ватиканові китайські католицькі духовники в Шанґаї відмовилися підпорядкуватися накиненому їм комуністичним режимом „льояльному" єпископові.

● **Високий комісар** Об'єдинених Націй для справ втікачів у Женеві проголосив докладну статистику мадярських втікачів в Юґославії. Ото ж ще недавно було їх там 19,524. Впродовж останнього пів року Франція прийняла 2,002 мадярів, Бельгія 1,558 і Канада 1,071. Австралія саме тепер переводить „набір" 2,000 охочих виїхати туди. Західня Німеччина прийняла 939 втікачів, Швеція 594, Швайцарія 542, Норвегія 310, Австрія 300 і Ізраїль 156. ЗДА допустили покищо з Юґославії тільки 62 мадярських втікачів, які мають тут найближчі родини. Коло 2,000 втікачів добровільно вернулись на Мадярщину. В Юґославії є ще 19 таборів для мадярських втікачів — вони пристойні з розмірно добрими гігієнічними умовинами.

● **У Південно - Африканській Федерації** одинаково Католицька як і Протестантська Церкви солідарно заявили, що будуть всіми засобами поборювати урядовий законопроєкт, який вводить сеґреґацію білих, чорних і „брунатних" (індійців) також у церквах. Спільний комунікат церковних єрархів заявляє, що двері церков відчинені для всіх без уваги на расу і колір шкіри. Католицькі єрархи строго перестерегли нижчих духовників, щоб вони не вводили в церквах найменших познак расового поділу та допускали всіх охочих прийти туди — без найменших обмежень.

● **Комуно - китайське радіо з Пейпінга раптом** почало закликати китайських студентів, які розсіяні по всьому світі, щоб вони не вертались до дому, а продовжували свої студії за кордоном. Те саме радіо і комуно - китайські часописи, покликуючись на міністерства освіти і закордонних справ, доручають китайцям поза Китаєм, щоб вони радше будували школи для своїх дітей в чужинних країнах, аніж думали про репатріяцію.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ІНФЛЯЦІЯ В ЗДА Й У СВІТІ

Почавши від першої світової війни, інфляція стала перманентним явищем у світовому господарстві. Особливо дошкульною стала вона у двадцятих роках, привівши в багатьох країнах світу, зокрема у З'єдинених Державах, до господарського краху, відомого під назвою депресії, що її вдалося подолати тільки тяжкими зусиллями уряду і після великих втрат для населення.

Економісти обраховують, що сьогоднішній доляр у порівнянні з доляром 1900 року коштує тільки 28 центів. Втрачає він рапідно на своїй вартості особливо з 1940 року, відколи знецінення досягло 50 процентів. Коли брати до уваги тільки останнє десятиріччя, то доляр втратив за той час 20 процентів своєї вартости.

Конкретно, на протязі останніх десятиріч З'єдинені Держави переходять вже третю інфляцію. Перша виникла зараз після закінчення другої світової війни, друга почалася по корейській війні, а третя почалася в 1956 році і триває досі.

Загрозу інфляції у З'єдинених Державах усвідомлюють добре не тільки урядові, але й громадські та приватні чинники. На протязі семи місяців 1957 року виступали з попередженнями та з плянами протидіяння її і президент Айзенгавер, і секретар скарбу Гомфрі, і багато інших осіб з урядового і господарського світу. Американському урядові повелося навіть сповільнити темп інфляції в деяких ділянках господарського життя. За почином громадських кіл постав останнім часом спеціяльний комітет для боротьби з інфляцією.

На відміну від т. зв. клясичного означення інфляції (збільшення паперових грошей в обігу і зменшення кількости товарів на ринку, що у висліді приводить до знецінення грошей), сьогоднішня інфляція у ЗДА виявляється тільки надміром грошей, бо про якусь нестачу товарів говорити не доводиться: їх наявність не зменшується, а навпаки, збільшується. Вдаряє теперішня інфляція передусім по тих, що живуть — як стверджував недавно ген. МекАртур — на пенсіях чи на сумах, виплачувані забезпеченевими компаніями. Знецінення грошей примушує їх жити щораз ощадніше і резиґнувати з багатьох заплянованих ще до переходу на пенсію життьових вигід. Але починає дошкуляти інфляція і робітникам та службовцям: їхні платні в загальному куди вищі, як були колись, але за них можна купувати товарів чимраз менше.

Причин започаткованої в 1956 році інфляції дошукуються економісти у різних факторах і явищах. Одні шукають їх у федеральних і стейтових дефіцитах, значить — в надмірних видатках, зокрема платнях федеральних і стейтових урядовців, другі — в надмірних чи непотрібних індустрійних інвестиціях, а треті, — в зрості цін і в перманентному *підвищуванні платень. Особливо загрозливою причиною* вважають деякі економісти останнє, значить перегони цін із платнями.

Але є також чимало економістів, які не надають великої ваги інфляційним явищам та причинам і не бачать підстави до таких чи інших алярмів. Вони твердять, що існуюча перманентна інфляція є природним наслідком господарського розвитку і що найкращою забезпекою проти росту інфляції й обороною проти можливої депресії є контрольована, зокрема з допомогою обмеження кредитів, інфляція.

Разом з цим треба ствердити, що американська інфляція не є відокремленим явищем у світовому господарстві і що інфляційні, не раз куди гостріші й глибші, як у ЗДА, процеси відбуваються в усіх майже країнах світу. Британський міністер скарбу в одній з останніх промов до британського народу ствердив просту правду, що, якщо нація мусить платити робітникам на сім процентів більші платні, рівночасно не збільшуючи часу праці, то ціни мусять рости з такою закономірністю, як день приходить після ночі.

З матеріялів і статистичних даних за роки 1947-1957, зібраних недавно відомим американським тижневиком „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт", виходить, що З'єдинені Держави найменше загрожені інфляцією. Коли йде про знецінення паперових грошей, отже про інфляцію в теперішньому її вигляді, то Америка стоїть поміж 22 державами світу на 20-му місці. Америку випереджають в тому 19 інших держав, вартість грошей яких упала від 94 до 22 процентів. Так, наприклад, вартість бразилійських грошей обнизилася на 94 проценти, французьких франків на 63 проценти, британських фунтів — на 38 процентів. Тільки в Індії та Швайцарії ситуація краща, як у ЗДА.

Беручи до уваги такий стан з інфляційними процесами в усьому світі і, з другого боку, запобіжні заходи американських урядових та господарських кіл для поборювання інфляції і здорові тенденції в розвитку американського життя, є всі підстави думати, що з теперішньої інфляційної кризи З'єдинені Держави Америки вийдуть переможно.

ВИКЛИК ДЖІЛАСА КОМУНІЗМОВІ

Так званих розчарованих комуністів було вже в світі за останніх 40 років чимало. Коли в роках 1918-21 пішла була слава про велику перемогу комунізму на всьому Сході Европи, у різних країнах Заходу народились „сальонові комуністи" і почались їхні паломництва до нового „раю". І тоді особливо багатьом учасникам чи поплентачам комуністичного руху відкрились очі — розумнішим, відважнішим і чеснішим одиницям, які не втратили почуття реалізму і не ступили на шлях комунізму задля кар'єри. Такими були француз Андре Жід, мадяр Артур Кестлер, болгарин румунського походження Панаїт Істраті. Таким був подеколи й Володимир Винниченко, який виїхав був на Україну безпосередньо після пропаґування комунізму на сторінках заснованої ним і редаґованої „Нової Доби" у Відні, а втік із Харкова, щоб оголосити свого „Листа до робітників світу". До таких розчарованих, може, слід зарахувати й Миколу Хвильового чи Скрипника, які своїм самогубством висловили протест проти московсько-комуністичної дійсности, з якою активно співпрацювали з вірою, що вона інша, як та, що її потім — запізно! — вони відкрили. А скільки було таких розчарованих сірих людців, членів партії чи її симпатиків?!

Чим більший був ідеалізм такої одиниці, тим глибше вона переживала своє розчарування. Чим більша була цивільна відвага, тим голосніше вона заявляла світові зміну своїх поглядів. Чим краще було письменницьке перо, тим промовистіше воно діяло на читачів. За кожним потрясенням в Совєтському Союзі невідхильно відпливала від комуністів нова хвиля розчарованих. Кривава розправа з старою комуністичною ґвардією відштовхнула масу комуністичних прихильників, для яких імена Бухаріна, Зінов'єва, Троцького, Радека, Рикова й інших піонерів большевицького руху були символами; те саме сталося після здесяткування старшинського корпусу червоної армії на чолі з Тухачевським і Якіром. *Голод в Україні* і *смерть* Скрипника та Хвильового зліквідували весь український т. зв. радянофільський напрямок в Західній Україні і на еміґрації. Пакт Молотова-Ріббентропа підважив комуністичні впливи на всьому демократичному Заході. Врятував ті впливи похід Гітлера проти СССР і союз західніх альянтів з Совєтами. Тоді комуністичні й комунофільські впливи дійшли до зеніту. Холодна війна зараз після закінчення війни зредукувала їх знову до мінімуму. Скинення Сталіна з п'єдесталу Хрущовим на 20-му з'їзді компартії внесло глибокий заколот у комуністичні ряди. Різня на Мадярщині доконала решти. Теорія про „сто квітів в одному саду", проголошена Мао Тсетунґом, була спробою врятувати комунізм створенням вентиля для ста і більше сумнівів, що почали жерти чесніших і розумніших комуністів, особливо ж молодь. І на наших очах котиться нестримно далі вниз авторитет Москви в очах усіх ще сяк-так вірних комунізмові людей.

У цій парадоксальній ситуації, в якій, з одного боку, СССР, як імперія, досягнув вершин мілітарної сили примусивши маривом нової аґресії і атомової війни демократичний Захід до переговорів про міжнародне роззброєння, а з другого боку моральна сила, ідеологічна спосність комуністичних країн впала до самих низин, — у тій ситуації залунав знову голос одного з учорашніх видатних фанатичних звеличників комунізму з полум'яним обвинуваченням комуни. 46-річний Мільован Джілас, з молодих років югославський комуніст, просидів у в'язниці за революційну роботу проти монархістичного режиму в Югославії три роки. Був провідником комуністичних партизанів у Чорногорі під час останньої війни і найближчим співробітником та приятелем Тіта. Став у комуністичній Югославії членом політбюра та президії компартії і віце-президентом республіки. Коли в червні 1948 року Сталін викинув Югославію з Комінформу і почалася палка московсько-београдська ворожнеча, то Джілас був в перших рядах протисталінських полемістів та оборонців „югославського шляху до соціялізму". Але критицизм у відношенні до „московського шляху" перекинувся в самокритицизм. Він почав витикати й власним співпартійцям ті хиби, що їх бачив у московських большевиків: брак свободи слова і друку, нетолерантність, терор у відношенні до противників, врешті й наживу та корупцію серед панівної верхівки. З уваги на високе становище Джіласа і його особисту приязнь з Тітом, його співпартійці спершу толерували ті виступи. Потім Тіто дав згоду на усунення його з керівних становищ, врешті арештовано його й засуджено на півтора року в'язниці з тимчасовим припиненням кари. Коли ж Джілас після всіх тих пересторог не замовк, а в грудні минулого року переслав до нюйоркського „Ню Лідера" гостру статтю проти Москви з приводу мадярської історії, в якій заявив, що „комунізм ніколи не переживе рани, заданої йому мадярською революцією", — Джіласа засудили на три роки й запроторили до так званої мітровіцької в'язниці, за 50 миль від Београду, де він перебуває й тепер.

Аж ось сенсація: ще перед ув'язненням він переслав на Захід частину своєї книжки, написаної після того, як викинули його з партійної верхівки, а кілька тижнів тому перепачковано другу її частину, з його власною допискою: друкувати книжку не зважаючи на наслідки, що їх понесе за це автор. На 12 серпня ц. р. заповіджено появу тієї його книжки в нюйоркському видавництві Фредеріка Преґера. Але вже тепер появились у пресі уривки з цієї книжки. Радіо Вільної Европи відразу почало розтрублювати їх, подаючи до відома всім комуністам і комунізуючим в країнах комуністичного режиму, що думає про комунізм недавній віце-президент комуністичної Югославії, недавній фанатик комунізму та його видатний ідеолог — Мільован Джілас.

Щоб не повторювати газетних інформацій, які вже появились на цю тему, пригадаємо тільки, що Мільован Джілас у своїй книжці під назвою „Нова кляса" вщент розторощує марксо-ленінські теорії про безклясове громадянство при комуністичному режимі. Теоретично і практичними прикладами він доказує, що за комунізму постає на місце давніх кляс нова панівна, упривілейована кляса партійних бюрократів і галапасів, які виконують над всією масою народу гіршу диктатуру, ніж її знають монархістичні режими. Він розкриває всю брехню комуністичної системи правління, доказуючи, що коли „єдиноправильним і авторитетним" інтерпретатором комуністичних канонів Маркса-Енґельса-Леніна є кожночасний партійний секретаріят, то з приходом кожного нового першого секретаря компартії в СССР можна до гори дном перевернути ще вчора проповідувані й „непорушні" правди. Джілас орудує залізною логікою фактів, що їх знає з історії комунізму в СССР і в Югославії. Сила його арґументації особливо в тому, що він користується методикою комуністичних теоретиків і діялектиків і говорить до комуністів „комуністичною мовою". Його ж слова підтримані арґументом особистої безстрашности: адже він сидить у в'язниці, і з комуністичної в'язниці говорить голосно до світу такі речі, за які під комуністичним режимом платиться життям.

Це був довгий і тернистий шлях, що ним мандрувала збаламучена думка Мільована Джіласа. Але всі люди у вільному світі привітають появу ще одного наверненого блудного сина, та ще й у такій відважній поставі.

Ярослав Курдидик

МАЛА ВІЙНА ЗА ВЕЛИКУ НАФТУ

Справа бунту проти султана Мускату й Оману, Саїд Бін Таймура, на Арабському півострові не варта була б особливої уваги і оцінювати її слід було б, як внутрішні порахунки між амбітними каціками в арабському світі, якби не мала вона в собі виразних чужих впливів і не „пахла нафтою"...

Обшир Південної Арабії звідкіля Англія довгі роки поширювала свої впливи та ідеально контролювала морські простори, через які її фльота постачала дорогоцінні сировиці для метрополії в останньому чвертьсторіччі, зріс ще більше на вартості, коли на донедавна безвартісних пустельних теренах почали відкривати щораз нові родовища нафти. Знавці відносин на Середньому Сході твердять однозгідно, що справа Мускату й Оману не така вже маловажна, як дехто намагається представити, і її, після кризи в Йорданії, слід розглядати з найбільшою серйозністю.

Провідник повстанців, імам Халіб Бін Алі, збунтувався проти султана і захопив понад дві тисячі квадратових миль терену із загального числа 82 тисяч, які належать султанові. Султан, монархія якого пов'язана договором 1839-го року з Англією, звернувся до неї за допомогою. Спочатку англійське летунство закидало терени, зайняті повстанцями, масою летючок, закликаючи їх припинити бунт, а коли реченець ультиматуму проминув, розпочало бомбити повстанські становища. Як виходить, однак, само бомбардування не дало належного висліду, і тепер англійці мусять вжити суходільних військ, які з військом султана мають завести лад і порядок, при чому англійське головне командування на Середньому Сході заявляє, що зараз після встановлення на загрожених теренах нормальних відносин, англійці звідтіля відійдуть.

З усіх дотеперішніх протестів, що їх виголосили повстанці через єгипетське радіо, виходить, що нікому так, як саме Москві, не залежить на тому, щоб цей малий конфлікт на Арабському півострові зробити якнайбільш принциповою справою, роздути її й перенести на міжнародний форум із простим розрахунком: довести до напруження між ЗДА і Англією, заінтересування яких в експлуатації нафти на тих теренах дуже близькі.

Найбільше ускладнює всю справу факт, що той бунт „спонзорує" Савді Арабія, а ЗДА, як відомо, підтримують короля Савда, який старається зменшити на Середньому Сході впливи Єгипту з його претенсіональним диктатором Насером. Англія тим часом підтримує й обороняє права султана Мускату й Оману, інтереси яких взаємно зазублюються. Особливо прикрим скреготом у теперішніх американсько-англійських взаєминах (поминувши призабуту Суезьку кризу) було те, що, *як виявилося, модерна зброя,* якою користуються повстанці, походить із Савді Арабії і є частиною тієї, яку ЗДА передали цій країні для модернізації її армії. Як виходить, ядром повстанських сил є зорганізована й вишколена на терені Савді Арабії „сотня оманців", які обняли командування над повстанцями.

Частина англійської преси заявляє, що революта в Мускаті й Омані — це продукт „американських нафтових амбіцій", і що Англія мусить вжити всіх можливих заходів, щоб цей конфлікт якнайшвидше зліквідувати. Деякі англійські коментатори твердять, що коли англійці покажуть себе на тому терені недосить рішучими а поблажливими, то це може відбитися дуже некорисно на всіх сумежних теренах, які контролює Англія і які, з уваги на те, що на них є родовища нафти, мають для англійської економіки й оборони вітальне значення.

Про те, чим є для Англії спірні терени, найкраще сказав один з чільних коментаторів англійського „Обсервера": „Англія могла перенести такий удар, як втрата своїх великих заморських колоній, а потім головної водної маґістралі до них, Суезького каналу. Але ніхто не здає собі справи з того, якою національною катастрофою для нашої держави була б втрата джерел нафти. Я не хотів би переповідати цієї трагедії та її наслідків банальними словами і тому найкраще, якщо кожний з нас по-своєму знайде для цієї справи свій особистий відповідник і міру".

Чи цей невеликий покищо конфлікт вдасться розв'язати так легко, як це здається на перший погляд англійцям? Не треба забувати, що арабський світ у приспішеному темпі переходить процес націоналістичного дозрівання, і що зв'язані з цим настрої дуже зручно використовує король Савд, який хоче завершити задуми свого покійного батька: „очистити" Арабський півострів від чужинців і тих, що стоять під їхніми впливами. Король Савд модернізує й розбудовує свою армію і нині „гостює" у нього американська місія, завданням якої є переорганізувати савдійську армію та зорганізувати добрі зав'язки під фльоту й летунство.

Отже, цей, на його перший погляд малозамітний конфлікт має дуже скомпліковане підложжя, і його можна найкраще схарактеризувати такими словами: мала війна за велику нафту...

Євген Онацький

У БОРОТЬБІ ЗА КОНСТИТУЦІЮ

У неділю 28 липня відбулися в Арґентині перші, по диктаторському періоді Перона, вільні вибори, в яких взяло участь 82 відс. населення. Наслідків цих виборів усі чекали з найбільшою нетерпеливістю, бо вони мали виявити нарешті справжній політичний напрямок країни, що, як заявляв Перон з Каракасу, проголосувавши білими картками, на 75 відс. мала висловитися за перонізм. Тим часом так не сталося. Не зважаючи на важкий економічний стан, що давав пероністам добру нагоду провадити демагогічну пропаганду, згадуючи, як то „колись добре жилося", на наказ Перона голосувати білими картками відгукнулося тільки 25 відсотків населення, з якого треба виключити також прихильників правих антипероністичних партій, що теж голосували білими картками, бо не визнавали права тимчасового уряду скликати конституційні збори. Таким чином, Перон вибори, без сумніву, програв, і це відразу сконстатував президент Арамбуру:

„Вибори 28-го липня, — сказав він народові через радіо, — виявили, що країна має демократичну свідомість, завдавши диктатурі остаточного удару. Революція виборчими урнами підперла революцію збройну і відкрила арґентинцям шлях до сталого ладу й *порядку*... Наслідки виборів виявляють, що три чверті населення воліє демократію і свободу. Одна четвертина не визначила себе, — чи то тому, може, що ще в глибині серця плекає надію на неможливий поворот минулого..."

Програли також комуністи. Свого часу виборчий суддя Ботет позбавив був їх права виборів на тій підставі, що вони, як тоталісти, не можуть брати позитивної участи в житті демократії, але апеляційний суд відкинув цю інтерпретацію закону і повернув комуністичній партії її політичні права. Треба сказати, що комуністична партія ці права повністю використала і розвинула надзвичайно енерґійну пропаґанду, уникаючи всіх надто різких формул так добре знайомих нам „грабуй награбоване", „релігія — опіюм народу" і т. д. Навпаки, коли придивитися до теперішніх виборчих гасел комуністичної партії, то в них не знайти нічого спеціяльно застрашливого — такі собі гасла, як гасла. Зате не було, здається, паркану чи муру, особливо на передмістях Буенос Айресу, де б не пишався серп і молот, і не видніли різні написи з закликами голосувати за комуністичну партію. А наслідки? Наслідки виявилися зовсім мізерні. Комуністи одержали тільки 2 відсотки голосів і матимуть в Конституційних Зборах тільки двох депутатів (не чотирьох, як перше пораховано). Треба визнати, що кількісно, якщо не пропорційно (вибори до Конституанти в Арґентині відбуваються пропорційною системою), в порівнянні з попередніми виборами, комуністи все ж зросли: в 1954 році вони одержали 89,624 голоси, а тепер — 228.096. Проте, цей зріст не є пропорційний ані до зросту інших партій, ані до тих пропаґандивних зусиль, що їх комуністична партія приклала, щоб виграти вибори...

Хто ж ці вибори виграв?

Виграла в першу чергу, як сказав президент Арамбуру, демократія, себто партії, що перевели антипероністичну революцію, виставили теперішній тимчасовий уряд і зорганізували ці вибори до Конституційних Зборів. Передвиборча боротьба відбувалася під гаслом — за чи проти запроєктованої урядом реформи попередньої конституції, що її опрацював був для Арґентини уряд Перона і що дала можливість, через концентрацію завеликої влади в руках президента, стати йому фактичним диктатором. Запроєктована реформа конституції має на увазі децентралізації влади і зменшення прероґатив президента, щоб власне створити такі обставини, які б виключали можливість постання диктатури. Проти такої реформи були, розуміється, пероністи; були праві партії, що визнають потребу сильної влади; був лівий відлам радикальної партії, т. зв. „непримирні" на чолі з д-ром Фрондізі, і деякі менші групи.

Пероністи і праві партії, як ми вже бачили, до Конституційних Зборів взагалі своїх депутатів не виставили (пероністи не мали, зрештою, права, бо їхня партія ще стоїть поза законом) і тому голосували білими картками, надіючись осягнути якщо не всі обіцяні Пероном 75 відсотків голосів, то бодай 51 відсотків, що фактично унеможливило б скликання Конституційних Зборів. Натомість зібрали вони разом тільки 25 відсотків, і Конституційні Збори мають всі законні підстави бути скликаними, бо їх хоче, як відзначив президент Арамбуру, три чверті населення, себто ті самі 75 відсотків, що їх сподівався мати Перон.

У самих Конституційних Зборах одержали більшість партії, що стоять за необхідність реформи конституції в тому дусі, як то ми вище зазначили, себто в дусі децентралізації влади, себто Конґресу, і місцевих провінційних урядів, а поміж ними перше місце займає радикальна партія в його центральному відламі з д-ром Бальбіном на чолі, якого вже більшість населення вважає за наймовірнішого кандидата на майбутнього президента республіки. Ця партія зібрала понад 2,117,000 голосів, і матиме 76 депутатів у Конституційних Зборах. Другою по ній ідуть „непримирні" радикали д-ра Фрондізі з 1,821,000 голосів, третьою соціялісти з 520,000 голосів, четвертою — християнські демократи з 437,000 голосів. Успіх цих останніх варто особливо відзначити, бо Християнсько-демократична партія в Арґентині цілком нова, без досвідчених організаційних і пропаґандивних кадрів, і її порівняльний успіх заповідає їм значну ролю в майбутньому політичному житті Арґентини.

Боротьба за конституцію фактично закінчилася, бо те, що відбуватиметься на Конституційних Зборах, уже не зворушуватиме великих мас народу, який уже раз висловився, і тепер треба тільки ту його волю відповідно зафіксувати. Незабаром розпочинається друга боротьба — боротьба за політичну владу в рамках нової конституції. У лютому 1958 року мають відбутися вибори нового президента республіки і передача влади від тимчасового уряду сталому, вибраному загальним голосуванням.

Б. Полянич

СТРІЛ УНОЧІ

СЕНСАЦІЙНА ПОВІСТЬ

(33)

Нахилився до решітки вікна сповідальниці, прижмурив очі, і з бічного престола глядів на нього Розп'ятий Христос.

А за решіткою почувся голос:

— Отче, вибачте, що я трудив вас, але я іду в дорогу, з якої може не бути повороту. Я є один з тих, яким відобрано все: честь, батьківщину, гідність людини. Я є одним з тих, які боронять інших, котрим грозить загин.

Очі отця Лаврентія зустрілися з очима Розп'ятого Христа. І чим довше шептав голос за решіткою, тим більше очі Розп'ятого поповнялися болем.

— Я слухаю тебе, сину — ...

...А до батьків приходили знайомі, співчували, випитували... І найгірше, що я мусів жити при батьках. Мусів обідати й вечеряти з ними, мусів дивитися на їхні постарілі, стурбовані обличчя і... мовчати. Хіба ж можна було потішити, розрадити цих людей, що виховували, піклувалися, пестили й дбали про дітей, з яких найстаршого сина усі відцуралися.

...Мовчки сідали до обіду, мовчки вставали від нього. Часом батько хотів щось розказати, розрадити матір, розвеселити мене. Та як тільки починав говорити, по хвилині вмовкав і голосно відкашлював, нагадуючи, що він без праці...

...Ніхто мені цього не сказав, але я почуваю, що мої батьки вважають мене за спричинника цілого нещастя. За кілька днів, коли моє прізвище появилося в часописах у зв'язку зі слідством в справі вбивства комісара Кремера, батько зайшов увечері до моєї кімнати й почав:

— Ромку, я щойно вертаюся з клюбу. Ти читав сьогоднішні часописи?

Я лежав на софі й піднімаючись спитав:

— Читав, татку, або що?

Завжди зрівноважений батько, схвилювався.

— Як же ж то? Ти на це нічого? Та ж ціле місто гуде!

— Погуде й заспокоїться!

— Але ж, Ромку, зрозумій, що прізвище Труцький не тільки ти носиш, його носять і інші члени родини, ношу й я...

— Тату, я не винен! — відповів я. — Як треба, то я зміню прізвище.

— От, бачиш! — схвилювався мій батько. — Ти завжди такий був. Ти ніколи ні в кого не порадився, нічого не хочеш знати, завжди все робиш сам. А в житті треба жити з людьми! Які люди, таке життя!

— Годі сказати, щоб життя було розкішне! — сказав я

А батько роздумував:

— Знаю тебе надто добре, щоб обвинувачувати в чомусь нечесному. Надто тобі вірю. Але... Хіба ж мусить бути на це якийсь рятунок, якийсь суд...

Я заперечив:

— Ні, тату, немає ніякого рятунку. Був один, але я його відкинув.

Батько глядів на мене допитливо.

— Виїхати... назавжди... Але я цього не зроблю!

— Ні, я теж цього не хочу. Ні, ні!

А я глянув на батька: зморшки довкруги уст поглибилися, очі зробилися якісь глибші й неначе запавутинені. І вже не мали того веселого виразу, що завжди. І так хотілося мені взяти цю дорогу для мене голову в руки й сказати: тату, не журіться! Аджеж ми всі живемо тільки для одного, аджеж ти нам, малим ще дітям вщеплював цей обов'язок, що його ми мусимо сповнити... А як хтось поковзнувся і втратив рівновагу, то на його місце прийде другий, третій, десятий... І врешті на наших кістках стане величній будинок свободи. А чи хтось по віках розпорпуватиме, чи Роман Труцький був на службі поліції, чи на службі підпільної організації в поліції — яка різниця!

А батько підійшов ближче до мене й пильно дивлячись мені в очі, сказав:

— Сину, як тобі відомо, мій тіточний брат є президентом суду. Щоправда, ми з ним не живемо близько, але він мене шанує і тебе любить. Хай він у твоїй справі скличе суд чести, і цей суд тебе напевно звільнить від вини й вибілить від цього жахливого закиду.

— Не можу, тату!

— Як то, чому не можеш?

— Мені не вільно нічого сказати.

— Навіть у своїй обороні?

— Тим більше у своїй обороні...

— Сину, та ж це нісенітниця! Ти подумай тільки...

— Татусю, мені навіть не вільно думати. Я вже все передумав і все забув. А пригадувати мені не вільно.

— Сину, то напиши туди, куди слід, хай тебе звільнять від присяги, чи від чого там хочеш, але ж воно так далі не може бути, кожна інтеліґентна людина зрозуміє, що жити в таких обставинах просто неможливо...

ЯБЛУНІ...

Яблуні у вашому саду
Виросли, як сестри, на виду.
Яблука червоні, наливні
Виснуть, наче зорі вогняні.
Ідучи повз ваш
маленький двір,
Крадькома на них
звертав я зір.
Бо між яблунь
в білому вбранні
Ти завжди всміхалася мені.
— Вечором чекай мене,
прийду, —
Ти якось сказала у саду.
Я чекав... Чекав
години з три
Між гіллями вихрились вітри.
Я на травах оббивав росу.
Тільки зорі бачили мій сум.
Ще й тепер, йдучи повз
тихий двір,
Крадькома на сад
звертаю зір.
Яблука звисають наливні,
Тільки жаль—доспіли
не мені.

ДМИТРО ЛУЦЕНКО.

З ЖИТТЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В НЮ ЙОРКУ

ВИЛСОНІВСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

I.

Бажаючи гідно відмітити соті роковини з дня народження президента Вудро Вилсона, цього великого державного діяча та ініціятора утворення Ліги Народів, Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку влаштувала з цієї нагоди Урочисту Наукову Конференцію, яка відбулася в днях 2 і 8 червня 1957 р. У трьох доповідях насвітлено всебічно ідеї та принципи нового ладу, що їх подав В. Вилсон та з'ясовано його ролю в змаганнях за самовизначення народів.

Конференцію відкрив голова НТШ, проф. д-р Роман Смаль-Стоцький. У вступній промові він зазначив, що світова історія постійно намагалася розв'язати два питання, а саме: питання свободи людини, громади, народу і церкви та способу, як цю свободу забезпечити та її закріпити. З'єдинені Держави Америки причинились у високій мірі до вирішення цих питань, а саме проголошенням своєї незалежности в 1776 р. та другий раз — наукою Вилсона про ідею самовизначення народів.

В першій доповіді на тему: „Вудро Вилсон і українська справа на Мировій Конференції в Парижі" з'ясував проф. д-р Матвій Стахів становище Вилсона на Паризькій Конференції, на якій він щиро і з глибоким переконанням боронив і обстоював наладнання нового порядку в Европі. Вилсон вимагав, всупереч французько - британській концепції, визнання де факто всіх національних урядів на території б. російської імперії, а після визначення границь Мировою Конференцією та відбуття національних конституант, визнання тих урядів де юре. Ця Вилсонівська інтерпретація зазначувала виразно, що Східня Галичина, Буковина і Закарпаття мали право на підставі програми оф нешенел юніти енд індепенденс приєднатися до української держави за Збручем.

Прелеґент згадав, що між силами, на яких могла спертися концепція нового порядку Европи, були теж й Українська Народня Республіка та Західньо - Українська Народня Республіка, об'єднані договором як майбутня Соборна УНР. Україна мала серед всіх протибольшевицьких сил найбільшу армію та могла безсумнівно при своїм людськім та національно - ідейнім потенціялі причинитися до розгрому большевизму. Та дальші події, а саме воєнна аґресія нової польської держави, аґресія Совєтської Росії та ворожа акція з боку московських небольшевицьких збройних сил зруйнували цей протибольшевицький бастіон нового европейського порядку. А Антанта не тільки не підтримала уряду УНР і ЗУНР, але ще й перевела проти України найпослідовнішу всебічну бльокаду.

Не краще теж виглядала українська справа на Мировій Конференції. В кінцевій своїй фазі ця Конференція не перевела застосування Вилсонівських принципів нового національного порядку в Східній Европі, але ще й поставилася неґативно до визнання та підтримки української державности.

По програних виборах в 1918 р. та опануванні Конґресу республіканською опозицією, Вилсон втратив свою політичну певність, а безоглядний тиск на нього з боку представників Антанти, які під впливом старої російської дипломатії засвоїли собі ідею неподілимости Росії, зламали його опір. Будучи чесним ідеалістом, він не вмів ударемнити політичних інтриґ старих дипломатів. Причинився до того теж і вплив членів самої американської делеґації, в якій державний секретар та найближчий дорадник Вилсона, Роберт Лансинґ був принципіяльним ворогом національного принципу самовизначення.

Та противникам національного принципу не вдалося знищити самої правної ідеї Вилсона. У тім теж є і його історична заслуга.

З черги доцент д-р Богдан Т. Цюцюра подав в доповіді „Нова свобода — політичні та державноправні ідеї Вудро Вилсона" погляди Вилсона на цю справу та значення його як ученого державознавця. Ця діяльність Вилсона є тісно пов'язана з його діяльністю як державного діяча, бо ця остання вплинула у великій мірі на розвиток та оформлення його політичних та державницьких поглядів. Вихований в атмосфері пуританської моралі та індивідуальної рівности він вважав, що людина знаходить свій індивідуальний добробут і щастя, коли гармонізується з суспільством і для нього працює. Вилсон визнавав необхідність ступневих політичних та соціяльних змін в суспільному організмі, та зв'язував теорію державознавства з соціяльними та економічними питаннями.

З черги прелеґент спинився на з'ясуванні чотирьох основних періодів розвитку державної влади, при чому конституційний уряд зачислив він до четвертої стадії цього розвитку. В центрі заінтересувань Вилсона були дві основні проблеми: погодження авторитетної, міцної державної влади та загальних інтересів народу з індивідуальною свободою людини. Політичну свободу вважав Вилсон найвищою її цінністю. Вона охоплювала громадянські цивільні та політичні права людини, яка тимсамим впливала на хід державних справ і на їх розвиток. На тому еволюційному принципі політичної свободи є побудована теж, на думку Вилсона, англо-американська демократія.

Інтересно, що спочатку Вилсон не був прихильником посиленої іміґрації до ЗДА, уважаючи, що принесені нею ідеї є шкідливі для старих англо-саксонських політичних звичаїв. Проте пізніше він зайняв прихильніше ставлення до іміґрантів, а вже як президент він наклав вето на законопроєкт про обмеження іміґрації.

Прелеґент з'ясував заходи Вилсона для уздоровлення американського політичного життя (широка політична освіта забезпечення авторитетних, політично вишколених та відданих справі американської демократії провідників та переведення реформ суспільного і державного ладу).

В ділянці державноправних реформ Вилсон пропонував усунути фактичне роз'єднання органів державної влади, а в ділянці суспільно - економічній він дбав про розбудову соціяльного та індустріяльного законодавства та старався про збільшення добробуту суспільства і одиниць.

Програма реформ Вилсона т. зв. „нова свобода" була так популярною, що в виборах на президента він переміг Тефта та Рузвелта, а його суспільно-реформаторські заходи були підтримані більшістю американського народу.

Третю доповідь, а саме доповідь проф. Віктора Доманицького на тему „Етапи розвитку науки про націю та роля Вудро Вилсона в тім розвою" вислухано було з неменшим зацікавленням. За відсутністю проф. Доманицького читав її п. Р Кобринський. Автор спинився на поодиноких етапах розвитку націології та почав від батька теорії нації — Йогана Ґотфріда Гердера, що перший підокремив поняття нації від держави. Характеризуючи добу німецького націоналізму Геґеля і Фіхте, які вже на початку 19 віку виявляли нездорові прояви національного еґоїзму та самозакоханости, перейшов проф. Доманицький до доби пробудження народів 1815-48 рр. Як характеристичні національно-теоретичні праці цієї доби подав проф. Доманицький твори Шевченка, Костомарова, Палацького і Шафарика. Подаючи численні цитати з творів Шевченка, спинився він на Кирило - Методіївськім Братстві та його цілях. Проф. Доманицький вважає, що Кирилометодіївці та їх речник Костомаров були не за федерацією, а за „коммонвелтом" слов'янських народів.

З доби весни народів 1848-71 рр. навів проф. Доманицький характеристичні праці Манціні, який націю поклав в основу своєї системи міжнародного права, а далі Маміяні, Герцена, Костомарова і Блюнчлі.

Спиняючись з черги на добі протинаціональної реакції 1871-1904 рр. навів проф. Доманицький національно - теоретичні праці Пії Марґаля, Ґумпловича, Еотвеша, Реннера, Т. Масарика, Ренана, Драгоманова, Антоновича і ін., характеризуючи поодиноких авторів та їхні праці. З останнього десятиліття перед першою світовою війною 1904-14 рр. подав ще проф. Доманицький праці Кіршгофа, Сетона - Вотсона, Вебера, Тимошевського і ін., стверджуючи, що наука про націю мала вже тоді поважні досягнення.

З черги проф. Доманицький зазначив, що держави, які вели першу світову війну, добре розуміли, що національне питання є головним чинником політичного життя Европи, але це питання було для них лише тактично - стратегічним маневром, для зменшення воєнного потенціялу противника. Зате невтральні держави ставилися краще до національного питання. Там було вже чимало об'єктивно поінформованих та справедливо наставлених дипломатів та політичних діячів.

Переходячи вкінці до обговорення національної програми В. Вилсона та її значення в націології, проф. Доманицький подав його доктрину, зазначуючи, що національна ідеологія досягла в ній своєї кульмінаційної точки. Доктрина Вилсона — це викінчений, науково-обґрунтований та об'єктивний проєкт міжнародного кодексу законів у національних справах.

Націологія має тепер нове завдання — створити передумови для кооперації націй та народів, щоб, з уваги на дальші збросння держав об'єднати їх у великі комплекси оборонного характеру. Тому доцільним було б створити науковий націологічний інститут імени Вудро Вилсона, який проробив би ту цілу роботу.

Р. Кобринський.

МІЖНАРОДНІЙ КОНҐРЕС ЦЕРКОВНОЇ МУЗИКИ В ПАРИЖІ

У Парижі, між 1. і 8. липня ц. р., відбувся III Міжнародній Конґрес Церковної Музики, скликаний на базі Енцикліки „Музіце Сакре Дісціпліна" Папи Пія XII. Загальною темою Конґресу було: „Перспективи релігійної музики" в світлі згаданої Енцикліки.

Організатором Конґресу був Французький Католицький Інститут Сорбони. Свій високий патронат Конґресові дав Президент Республіки, Кардинали й Архиєпископи Франції. Наскільки була це велика подія в культурному світі (не лише церковному), свідчить той факт, що в Конґресі взяло участь 1,300 делеґатів з усіх закутин світу. Зокрема численно прибули делеґати з країн центральної і південної Америки (в великій мірі священики).

Між знавцями східньої церковної музики, що взяла участь у Конґресі, слід назвати такі імена як Еґґон Велеш з Оксфорду, автор численних праць і видавець „Монумента Музікаля Візантіне" — найповажнішого й компетентного збірника з цієї ділянки, монсіньйор Дюмон, директор центру східніх студій у Парижі, о. Вартольомео ді Сальво з грецького манастиря в Гротта Феррата і ін.

Зокрема приємно нам, українцям, що в цьому Конґресі брав участь як повноправний його учасник і доповідач в програмі наш музиколог д-р Мирослав Антонович з Утрехту, доцент Утрехтського університету й дириґент славного Візантійського Хору, що складається з голляндців, але виконує виключно український репертуар, зокрема твори української церковної музики.

Він виголосив доповідь на тему: „Участь вірних в літургійних співах в Україні". Задля браку часу доповідач мусів обмежити свою тему й говорив тільки про участь вірних в співах Богослужень тільки на Західніх Землях України, а точніше — в греко - католицьких церквах Галичини. В основному він ствердив: 1. співи вірних у церкві не були в нас реґляментовані, в Галичині існували поважні різниці між місцевостями щодо мелодій. 2. ці співи звали „самоїлками" або „самолівками", 3. при доброму виконанні, коли вірні співають повільно, повним голосом, ці співи роблять своєю суцільністю і компонентністю враження та мають настроєву й суґестивну силу, 4. участь вірних в літургійних співах є випливом природної музикальности українського народу. 5. У цих співах помічаються чужі неґативні впливи (західні), що відтискають на задній плян чудові мелодії київського розспіву, є. ці неґативні впливи західньої музики на українську мають своїм джерелом цілий комплекс політичних, економічних і культурних умовин, що в них український нарід перебував довгі століття.

На перший погляд суxo науковa й вузько фахова доповідь д-ра М. Антоновича дала йому змогу виявити своє глибоке знання, але й змалювати перед чужинною кваліфікованою публікою багатство українських молодій і пісенних скарбів та представити історичну долю України. Для нас цікаві були ствердження про тісну пов'язаність політичної долі народу з його культурним і взагалі духовим життям. А при тому просто треба подивляти відпорність українського народу, коли він, не зважаючи на натиск русифікації і латинізації, все ж таки зберіг багато первісного й ориґінального в літургійній музиці.

Поважну ролю в цьому грає саме спільний спів вірних під час Богослужень, бо ж не кожна церква мала засоби й змогу організувати хор, а завдяки участі вірних — збережено український спів. Відсутність органів в українських церквах мала позитивний вплив на розвиток церковного співу. Позитивний вплив на це мало й уживання церковно - слов'янської мови, яка є зрозуміла вірним, і таким чином спів зрозумілою мовою надає всьому Богослуженню тепла, інтимности, глибини, чуття.

У дискотеці Конґресу можпідкреслив, що оскільки „самоїлка" не відповідає характеристі старо - української церковної музики, виявляючи впливи західньої музики не високої якости, то було б побажане, щоб Греко-Католицька Церква зайнялась цим питанням пильніше й спричинилася до віднови літурґуйної музики. Для цього необхідно провести глибокі студії старої української церковної музики, щоб виявити й спопуляризувати чудові старі українські мелодії. Во тільки виходячи з старого, — можна знайти правильний шлях для нового.

Після доповіді, д-р Антонович проспівав з великим успіхом, гарним баритоном „Вірую", як зразок української церковної мелодії.

В рамах Конґресу відбулося багато мистецьких імпрез, концертів тощо. На превеликий жаль українці не могли виступити в цих імпрезах. Але все ж українці запрезентували себе ще чимсь крім успішної і цікавої доповіді д-ра Антоновича, яка була перекладена на французьку, англійську і еспанську мови (доповідь виголошено німецькою мовою). Українські твори з ділянки церковної музики знайшли своє гідне місце на виставці, що відбулася в рамах Конґресу. Нам вдалося виставити український „Ірмолій" з кінця XVIII ст., що підтверджував тези доповіді д-ра Антоновича. Виставлено також фотокопії різних старовинних єрмолоїв і псалтирів, що їх ориґінали знаходяться в Ватиканській Бібліотеці.

У дискотеці Конґресу можна було почути церковні співи у виконанні Візантійського Хору з Утрехту та в виконанні того ж хору наші колядки, які тішились великим успіхом, як і колядки та щедрівки у виконанні київського хору „Думка" під управою Сороки. В програмі Конґресу і в каталогах виставки та дискотеки було виразно зазначено українськість доповідача й експонатів. Доповідь д-ра Антоновича появиться у збірнику праць Конґресу.

Завдяки прихильності організаторів Конґресу, нам вдалося поставити українську музикологію на рівноправне місце серед музикології всього світу й приємно було прочитати на конґресовій виказці нашого доповідача: „Україна".

Конґрес ухвалив резолюції, які будуть предложені для ухвали Ватикану. В них делеґати висловлюють побажання, щоб літургійну музику поставлено на упривілійоване місце. Щоб композитори звертали увагу на мистецький рівень своїх церковних творів. Конґрес висловився за першим місцем для ґригоріянської музики, але без витискання поліфонічних співів, за поширення співу вірних у церкві. В країнах, де проводяться християнські місії, не слід впроваджувати чужих співів, а всякими способами сприяти розвиткові церковної музики, спертої на місцевих мелодіях, що гинуть.

Конґрес висловився за створенням міжнародного організму, що зайнявся б організацією виміни думок і досвіду в справі церковної музики між поодинокими країнами.

Аристид Вирста.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бофало, Н. Й.

Пластовий табір на „Новому Соколі".

Затих гамір на пластовій оселі „Новий Сокіл" в Норт Колінс, не чути радісного сміху, не видно брунатних, загорілих у сонці, діточих і молодечих постатей, бо чотиритижневий пластовий табір закінчився 28 липня і молодь роз'їхалася, щоб приготовитися до виїзду на пластову стрічу в Канаді.

Цього року був тут пластовий табір вже сьомий раз, бо вже сім років проминуло від закуплення першої площі для пластового таборування. За той час сотки молоді находили тут літній відпочинок і нагоду набути пластової справности та побувати в ріднім довкіллі. І цього року перебувала тут пластова молодь не тільки з Бофало і найближчої околиці, але також і з інших міст, які належать до пластової округи „Новий Сокіл" (Рачестер, Дітройт, Клівленд, Лорейн), а то й з-поза неї. Усіх молодих учасників було 176, не враховуючи сюди адміністраційного персоналу. Площа для таборування в цьому році збільшилася, бо докуплено ще одну з левадою і лісом. Погода сприяла таборовикам, молодь їздила на прогулянки, купалися в недалекому озері та весело і корисно провели час. Віджива, яку приготовляли пані, була добра, здорова і смашна, бо бачилося, як діти заглядали до кухні по додаткові порції. Сполуку зі „світом" вможливлює цього року телефон, який запроваджено, щоб діти могли мати контакт з батьківським домом та мамами, які певно журилися, головно тими, що перший раз виїхали з дому для „самостійного" життя. Гостював цього року на „Новому Соколі" небуденний гість — основник Пласту д-р Олександер Тисовський, якого зустріла пластова молодь дуже сердечно (Наступного дня, в неділю, зустрічало д-ра Тисовського українське громадянство м. Бофало скромною вечіркою в світлиці Українського Національного Дому, під час якої представник міста п. Володимир Чопик, привітав гостя від імені посадника міста п. С. Панькова і в доказ пошани вручив д-рові Тисовському символічний золотий ключ м. Бофало).

З нагоди таборування пластової молоді насуваються деякі думки, що трохи непокоять суспільність. На таборах бачиться щораз менше старшої пластової молоді, відчувається деяку недостачу провідників. Програми „ватер" і цього року були досить ті самі, а преціњ пластовий співаник доволі багатий і ці пісні повинна знати і уміти співати молодь, бо деж легше навчити рідних пісень, як не в пластових таборах? Було б побажаним під час таборування вести курси української мови і то інтенсивно, бо, на жаль, молодь висловлюється рідною мовою не дуже добре, а то й з деякими труднощами. Чув я голоси батьків, що вони радо дали б кілька долярів більше за таборування, щоб цими грішми винагородити добрих виховників чи провідників під час таборування.

На останній ватрі, в суботу 27 липня, попрощав молодь Начальний Пластун Сірий Лев, а в неділю 28 під час Богослужби о. декан Стеранка, який посвятив новозбудовану полеву капличку. Опустів „Новий Сокіл", тільки в недільні дні буде тут ще трохи гамірно, коли з Бофало приїздитимуть гості, щоб відпочити серед гарної лісової природи, пошукати в лісі грибів та поглянути, чи доспіває виноград. А у вільні від щоденної праці дні можна буде тут стрінути відданих ідеї розбудови Оселі членів Управи: інж. Пашковського, інж. Припіляка, станичного проф. Бережницького та будівничого п. Я. Гулика (якому Оселя багато завдячує), які весь свій вільний час присвячують фізичній праці для розбудови пластової Оселі.

О. З.

Ню Йорк, Н. Й.

Спископальна церква на Брум Стріт стає власністю православних українців

Свято Троїцька Українська Автокефальна Православна Церква, яка міститься при 4 Евню, 23 вулиці, і настоятелем якої є о. Онаній Сагайдаківський, до останнього часу знаходиться у дуже тісному, арендованому приміщенні.

Довгий час вірні тієї церкви пошукували відповідного приміщення. Тепер таке приміщення знайдено при вул. Брум, недалеко 3-ї Евні знаходиться величава церква, яка належить Спископальній Церкві. Не маючи певної кількости вірних, які переселилися до інших місцевостей, керівництво Єпископальної Церкви вирішило її продати для потреб Укр. Автоk. Правосл. Церкви за досить низьку ціну (50 тисяч долярів).

Парафіяльна Рада Свято Троїцької УАПЦ підписала вже угоду на купівлю того величавого храму та, не маючи у своїм розпорядженні потрібних коштів, звернулася до вірних, щоб складали пожертви. На заклик відгукнулося багато людей доброї волі і прислали свої пожертви, але повної суми ще не досягнуто, і хто бажав би своєю пожертвою допомогти Божій Справі, той міг би надіслати свою лепту на слідуючу адресу: Holy Trinity Ukrainian Autokefalic Ortholox Church of New York, P. O. Box 326, New York 10, N. Y.

М. К

Хроніка українського життя

В Канаді

КУРС УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПЛАСТУНІВ У ВІННІПЕҐУ

В березні, квітні і травні відбулися треті з черги курси української літератури для пластової молоді у Вінніпеґу. Цей курс був присвячений українським письменникам, що їх роковини святкується в 1957 році. Обговорювано на ньому і прочитано деякі твори таких письменників як Панько Куліш, Марко Вовчок і Богдан Ігор Антонич. Студенти курсу мали змогу зазнайомитися з рукописом Марка Вовчка з 1857 року „Козацька кров", що зберігається у відділі рідкісної літератури у Манітобському університеті у Вінніпеґу. На курс, що його провадив проф. Яр. Рудницький, було вписаних 12 студентів. Управа місцевого відділу УНО відступила шкільну залю для курсу, за що їй належиться признання і подяка.

Гумницька Віра, учасниця курсу.

ТАНКОВА СТУДІЯ В ТОРОНТО

Балетна студія А. і Я. Заварихинів у Торонті дала танковий вечір 18 травня в залі Центральної Технічної Школи, на якому виступав цілий ряд учнів, які дали 25 точок мистецької вартости. Шкода тільки, що той вечір відбувався тоді, коли в Авдиторії УНО був Ювілейний бенкет і це мабуть спричинилося до того, що замало було приявних. Конференс'є вечора була пані Віра Марко-Кемпе, а музичний супровід спочивав у руках піяніста К. Олешкевича. Другу частину вечора виповнив балет „Сон троянди" до музики Вебера.

УКРАЇНСЬКІ КАДЕТИ В НАСТУПІ

Як відомо Український Відділ ч. 360 Канадійського Леґіону під проводом сот. Ст. Павлюка, як голови і секретаря Ярослава Погорецького, є опікуном 283 Торонтонського Скадрону Летунських Кадетів, між якими з 80 є 26 українців. Дня 23 травня при 14 Кaвтра Сквері відбулася їх дефіляда і попис військової справности кадетів, що пройшов з великим успіхом! Між нагородженими були також українці: Пашинський, Владика, Яремович, яких публіка щиро вітала.

Варта українським батькам звернути увагу на цю школу летунських кадетів і вписати до неї своїх дітей!!

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ПРОТОКОЛ

з нарад Головного Екзекутивного Комітету У.Н.Союзу, які відбулися дня 30-го липня 1957 р., в приміщенні Головної Канцелярії У. Н. Союзу, ч. 81-83 Гренд Ст., Джерзі Сіті, Н. Дж.

На зборах були приявні члени Екзекутиви, а саме: головний предсідник Д. Галичин, заступник головного предсідника М. Пізнак, заступниця головного предсідника Геновефа Жеребняк, і головний касир Р. Слободян.

Збори відкрив о год. 9:00 ранку головний предсідник та подав до відома справи, які були поладнані від останніх зборів Екзекутивного Комітету, а відтак предложив справи, що їх треба вирішити на цих зборах. Ці справи були ось такі:

КУПНО БОНДІВ. Закуплено наступні бонди:

Public Service Electric and Gas Co. 4⅝% Debentures за	$ 50,812.50
Hydro-Electric Power Commission of Ontario, 5% Bonds за	50,125.00
Michigan Consolidated Gas Co. 6¼% 1st Mtge Bonds за	51,608.00

МОРҐЕДЖІ. Уділено морґеджі на такі реальності:

151 East 20th Street, New York, N. Y.	$150,000.00
15855 Blackstone, Detroit, Mich.	7,000.00
19300 Goddard, Detroit, Mich.	7,000.00
1349-57 North Kostner Ave., Chicago, Ill.	24,000.00
Austin Avenue, Sparkhill, Rockland County, N. Y.	6,000.00
12001 Lumpkin, Hamtramck, Mich.	6,000.00
347 Detroit Street, Windsor, Ont., Canada	7,500.00
40 West 89th Street, New York, N. Y.	26,000.00
2110 Honeywell Avenue, Bronx, N. Y.	18,000.00
10629 87th Street, Edmonton, Alta., Canada	15,000.00
347 Paiget Avenue, Clifton, N. J.	14,000.00
333 Eldert Street, Brooklyn, N. Y.	10,000.00
212 Sullivan Street, New York, N. Y.	55,000.00
2341 Edward Circle, Detroit, Mich.	25,000.00
51 West 7th Street, New York, N. Y.	15,500.00
410-412 Chandler Avenue, Linden, N. J.	9,500.00
13500 Buffalo Street, Detroit, Mich.	6,000.00
149 Leonard Street, Brooklyn, N. Y.	16,500.00
20161 Gallagher Street, Detroit, Mich.	7,000.00
6339 Stahelin Street, Detroit, Mich.	9,500.00
23551 Majestic Street, Oak Park, Mich.	12,000.00
1103 North Keeler Avenue, Chicago, Ill.	8,000.00
1017 North St. Louis Street, Chicago, Ill.	13,500.00
20-49-2051 Rowan Street, Philadelphia, Pa.	*25,000.00

*) (попередній морґедж $16,950.00, додатковий морґедж $8,050.00).

КУПІВЛЯ РЕАЛЬНОСТИ.

Виконуючи ухвалу Головного Уряду У. Н. Союзу, винесену на річному засіданні в травні 1957 р., щоб закупити відповідну реальність для влаштування дитячого табору, закуплено таку реальність, що прилягає до „Союзівки", за ціну купна $30,000.

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ СПРАВИ.

Обговорено справу посилення передконвенційної кампанії для приєднування нових членів, і рішено відбувати з цією метою восені ц. р. окружні союзові наради принаймні в таких місцевостях, де є більша кількість відділів, та по можности висилати до даних місцевостей також і організаторів.

ВИПРАВЛЕННЯ І ДОПОВНЕННЯ ПРОТОКОЛІВ.

Згідно з вимогою Контролі Асекураційного Департаменту стейту Ню Джерзі, рішено проголосити виправлення деяких помилок та доповнення пропусків, що трапилися в оприлюднених уже раніше протоколах про збори Головного Екзекутивного Комітету У. Н. Союзу, а зокрема:

А) Помилки:

У протоколі з 16-го вересня 1953 р. записано, що відсоткова стопа пропонованих до купівлі за ціну $50,000.00 бондів: Hydro-Electric Power Commission of Ontario Bonds due 1966/69 є 4½%, а має бути: „4¼%".

У протоколі з 17-го грудня 1953 р. записано, що продано бонди: U. S. Treasury Bods 2¾% за ціну продажі $81,040.00, а має бути „$81,550.00".

У протоколі з 5-го березня 1951 р. записано, що закуплено бонд: Dominion of Canada Second Victory Loan Bond 3% за ціну купна $10,000.00, а має бути: „$10,100.00".

У протоколі з 9-го жовтня 1954 записано, що рішено закупити бонди: Wisconsin Michigan Power Co. 1st Mtge Bonds 3⅛% за $250,000.00, а має бути: „$25,000.00".

У протоколі з 31-го серпня 1955 р. записано в уступі „Відкликані бонди" книжкову вартість дотичних бондів, а має бути наведена: „обігова вартість".

У протоколі з 11-го березня 1956 р. записано рішення про купівлю бондів: Municipality of Toronto Deb. 3¾% Bonds два рази. Один з цих вписів викреслено.

У протоколі з 27-го червня 1956 р. в уступі про бонди записано, що бонди мають бути закуплені, а має бути: „бонди закуплено на підставі уповноваження від дня 11-го березня 1956 р."

У протоколі з 10-го серпня 1956 р. записано рішення про купівлю нижче наведених бондів. В дійсности всі ці бонди були пропоновані до купівлі на нараді в дні 29-го вересня 1956 р., та є проголошені у протоколі про цю нараду. З уваги на це викреслено ці бонди з протоколу з 10-го серпня 1956 р. Є це наступні бонди: $70,000 Hydro-Electric Power Commission of Ontario Interim Bonds 4%; $55,000 Consolidated Edison Co. of N. Y. 1st & Ref. Mtge Bonds 4¼%; $25,000 Ohio Power Co. 4½%; $80,000 Public Service Electric & Gas Co. 1st & Ref. Mtge Bonds 4⅜%.

Б) Пропуски:

У протоколі з 30-го квітня 1953 р. пропущено ось таку ухвалу: „Рішено закупити бонди: United States of America 3¼% Treasury Bonds за $1,000,000".

У протоколі з 2-го квітня 1951 р. пропущено ось таку ухвалу: „Рішено закупити бонди: Hydro-Electric Power Commission of Ontario 4% Bonds за $50,000.00".

У протоколі з 4-го березня 1955 р. пропущено ось таку ухвалу: „Рішено закупити нижче наведені вартісні папери, які слід переховувати в нашому банковому сховку: Ohio Edison Company 1st Mtge Bonds 3¼% Ser. due 1985 за $25,000 та Jersey Central Power and Light Co. 1st Mtge 3½% due 1985 за $25,000.

У протоколі з 10-го серпня 1956 р. в уступі: „Відкликані бонди", пропущено: „Chesapeake & Ohio R. R. Co. 3⅞%, Ser. „H" — $2,020.00".

Після дискусії над різними організаційними справами, а головно над справою передконвенційної кампанії за новими членами, вичерпано порядок нарад, а головний предсідник замкнув збори о год. 4-ій по полудні.

Д. Галичин, гол. предс. УНС.

ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ влаштовують **У НЕДІЛЮ 18-го СЕРПНЯ 1957 РОКУ У МІСТІ БОФФАЛО** (при вул. Юніон Ровд і Віліям)

ВЕЛИКУ НАЦІОНАЛЬНУ МАНІФЕСТАЦІЮ для вшанування творця Української Козацької Держави **ГЕТЬМАНА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**, у 300 річницю Його смерти.

— Участь беруть Організації Визвольного Фронту ПІТСБУРГУ, КЛІВЛЕНДУ, РАЧЕСТЕРУ, СИРАКЮЗ, ЮТИКИ, БОФФАЛО та південної частини Провінції ОНТЕРІО.

ПОЧАТОК год. 2-га. — УСІ, ЯК ОДИН, НА МАНІФЕСТАЦІЮ.

Уряд збільшив відсотки від будівельних позичок до $5.25

Вашингтон. — 5-го серпня уряд збільшив відсотки від будівельних позичок, за які ручить Федеральна Будівельна Адміністрація з 5-ох до 5.25 відсотків. Одночасно зменшено ґотівку, яку згори треба платити за куплені доми. Від дому, який коштує 10,000 долярів, треба буде платити не 700 долярів, тільки — 300 долярів; від 15,000 долярового дому не 1950 — тільки 1,050 долярів, а від 20,000 долярового дому замість 3,200 — 2,400 дол. Одночасно повідомлено, що „дисконт" від тих морґеджів може виносити найбільше 2.5 відсотка, а в деяких частинах країни ще менше. Голова Федеральної Будівельної Адміністрації Алберт М. Кол заявив, що ці зміни введено на те, щоб вможливити побудову дешевих домів без збільшування інфляційних тенденцій в країні.

Фльота ЗДА зменшується на 60 кораблів

Вашингтон. — Фльота повідомила 6-го липня, що зменшує число своїх бойових кораблів на 60. Робиться це з огляду на ощадність, але й деякі нові кораблі, яких будову тепер викінчується, прийдуть на місце тих, які вилучено зі стану фльоти і призначили на склад. Між цими вилученими кораблями є і великий бойовий корабель „Айова". До нечинних кораблів належатимуть ще 26 інших бойових кораблів, які перейдуть „на емеритуру" до кінця грудня цього року. Ця акція зменшення числа кораблів спричинена тим, що департамент оборони наказав департаментові фльоти зменшити число моряків на 15,000, подібно як це мають зробити і інші роди збройних сил, щоб можна було заощадити 500,000,000 долярів у видатках на оборону. Фльота має 975 кораблів різних категорій і плянувала збільшити те число до 983 до червня 1958 року. В тому часі мають до фльоти включити 23 нові кораблі і 10 старих кораблів, які будуть перероблені тим способом, щоб могли користуватися модерною зброєю.

Світова Рада Церков закликає ЗДА, Англію та СССР припинити атомові експльозії

Ню Гейвен. — Центральний Комітет Світової Ради Церков голосами 68-ох із всіх присутніх 70-ох членів ухвалив резолюцію, в якій закликає уряди ЗДА, Великої Британії і СССР припинити пробні атомові експльозії на деякий час. Не вдалося осягнути міжнародного порозуміння в цій справі, але, на думку цього комітету, уряди повинні і без нього припинити пробні атомові вибухи в „надії, що інші держави підуть їхніми слідами", і тоді можна буде прийти до міжнародного порозуміння в цій справі. Світова Рада Церков об'єднує 165 протестантських і східньо-православних віровизнань в 50-х країнах. Два члени комітету стрималися від голосування. Це були д-р Г. Фльоровски з Російської Православної Церкви і проф. Чарлз Вестфаль із Реформованої Церкви Франції відмовилися голосувати, бо ця справа не була сформульована „досить по християнськи".

В комуністичному Китаї нова „змова"

Гонґ Конґ. — Офіційна комуно-китайська пресова аґенція Гшінгуа (Новий Китай) оприлюднила через радіостацію в Пейпінґу, що наприкінці минулого тижня засуджено на смерть 19 „контр-революціонерів", яким м. і. злочинами закинено вбивство сімох осіб та крадіж державного мастку. Засуджені — кажеться у тому повідомленні — брали участь у „збройному повстанні" з 12 липня ц. р., про яке щойно тепер згадується в офіційному комунікаті. Кілька тисяч осіб брало участь у виловлюванні змовників — твердить комунікат. Суд відбувся в місті Лімконґ в провінції Квантунґ на півдні Китаю. У тому масовому процесі 18 дальших підсудних засуджено на в'язничні кари від 5 років до 15 років, одного засуджено на досмертну в'язницю, а ще одного, засудженого на смерть, посадили на два роки „пробної" в'язниці. Комуно-китайська преса раз-у-раз приносить вістки про такі „змови", які з одного боку доказують, що в Китаї дійсно існує сильний рух спротиву, з другого вказує на режим терору, який під покришкою „змов" — винищує нарід.

ВСЯЧИНА

„СЛУХОВІ ОКУЛЯРИ"

„Слухові окуляри" схожі на звичайні. Але призначені вони для людей із слабою і середньою втратою слуху. Використовуючи напівпровідникові прилади, групі інженерів вдалося розмістити в завушниках всі деталі схеми і електроживлення, що йде від акумулятора у вигляді невеликої таблетки. На одному із завушників встановлений реґулятор гучности, на другому — реґулятор темпу. Новий апарат зручний і тим, що в ньому не виникають сторонні шуми. „Слухові окуляри" мають прості скла, які в разі потреби можуть бути замінені відповідними лінзами чи світлофільтрами.

Під час читання, прогулянок джерело живлення може бути виключене. Якщо ж це забули зробити, то коли окуляри знімаються, відключення відбувається автоматично. Акумулятор забезпечує нормальну роботу протягом тижня, після чого може бути заряджений від мережі змінного струму з допомогою невеликого зарядного пристрою, який входить в комплект приладу.

ОЗЕРО ВИПУСКАЄ БУЛЬБАШКИ

На острові Ява є озеро, яке пускає бульбашки. Пара і гази, які піднімаються з поверхні озера, видувають бульбашки до шести футів в діяметрі. Піднявшись в повітря, як повітряні кулі, бульбашки лопаються з голосним тріском.

ДИВНА РОСЛИНА

В Південній Америці є дивна рослина селяґінелля.

Як тільки настає період засухи, ця рослина „витягує" із землі свої корінці і згортається в маленький клубочок. Коли клубочок, якого гонить вітер, потрапляє на місце, де досить вологи, він випускає корінці і знову перетворюється на рослину, прив'язану до землі. Але, відчувши відсутність вологи, рослина знову починає свою подорож.

ОСТРІВ ІЗ МИЛА

Земля острова Кімолос, що входить в групу Кікладських островів в Егейському морі, складається з масної мильної речовини, яку жителі острова з незапам'ятних часів використовують замість мила. Вони миються нею і перуть білизну. Коли йде дощ, острів вкривається мильною піною.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рожд. Пресв. Богородиці, Відд. 36, повідомляє своїх члениць, що збори відбудуться в суботу, 10. серпня, в год. 6-ій веч., в залі де звичайно. Просимо прийти на означений час і вирівняти свої залеглості. — Ева Ґеруля, предс.; Марія Шворць, кас.; С. Гунька, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність", Відд. 163, відбудуться 11 серпня в домі Укр. Ам. Горожан 847 Н. Френклин вул. о год. 12-ій вполудні. Проситься всіх членів прибути на призначений час. — М. Курко, предс.; С. Филик, фін. секр.; Д. Мисько, рек. секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. — 114 Відділ ім. св. Володимира, подає до відома, що місячні збори Відділу відбудуться, дня 22-го вересня 1957 р., о год. -:30 по пол., в залі при церкві св. Володимира при Cortez і Oakley. Проситься членів прибути численно і точно. — М. Б. Нукольс-Ткачук, голова; В. Бережан, секр.

ТАРЗАН, ч. 3912. Боротьба без правил.

З божевільним риком Туро вхопив інший спис і кинувся вперед.

Тарзан чекав, зігнувшися.

І так обидва вороги зударилися в жахливій сутичці, кожний із них рішений знищити іншого!